

Socialministerens kommentar til henvendelse fra Fagligt Netværk Socialpsykiatri

Bemærkninger til henvendelse fra Fagligt Netværk Socialpsykiatri af 5. maj 1999 (L 195 - bilag 30).

Fagligt Netværk Socialpsykiatri har i en udtalelse af 5. maj 1999 fremsat bemærkninger til bestemmelsen i lovforslagets § 67 a, som pålægger kommunen eller amtskommunen at yde hjælp efter serviceloven i overensstemmelse med formålet i § 67 til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte.

Med henblik på at styrke retssikkerheden for såvel den person, som modtager uanmodet hjælp og for medarbejderen, foreslår Fagligt Netværk Socialpsykiatri, at der skal udpeges en uafhængig personlig rådgiver med samme beføjelser som f.eks. patientrådgiverfunktionen i henhold til lov om tvang og anden frihedsberøvelse i psykiatrien.

Med lovforslagets § 67 a kodificeres den eksisterende aktive omsorgspligt, hvorefter det påhviler kommuner og amter at sørge for, at der ydes en særlig indsats over for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, som ikke kan tage vare på egne interesser.

Omsorgsplikten giver således hjemmel til at yde uanmodet hjælp og omsorg efter serviceloven, men indeholder derimod ikke hjemmel til at iværksætte tvangsforanstaltninger og andre indgreb i den personlige frihed. Disse foranstaltninger reguleres af lovforslagets § 109 og §§ 109 a-m.

Lovforslaget opstiller en række særlige retssikkerhedsgarantier i forbindelse med reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i den personlige frihed. I disse retssikkerhedsgarantier indgår hensynet til den personlige integritet hos den, over for hvem en tvangsmæssig foranstaltning iværksættes, såvel som til den faglige ansvarlighed hos den, der iværksætter foranstaltningen, med lige stor vægt.

I §§ 109 f og 109 g, stilles således bl.a. krav om, at der inden en tvangsmæssig foranstaltning sættes i værk, foreligger den fornødne faglige

dokumentation samt de pårørendes og den eventuelle værgeres bemærkninger til foranstaltningen.

Desuden skal kommunen eller amtskommunen være opmærksom på, om der er behov for at beskikke en værge i forbindelse med optagelse i særlige botilbud uden samtykke, ligesom myndighederne skal sørge for advokatbistand i sådanne sager samt sager om tilbageholdelse.

I forbindelse med iværksættelse af uanmodet hjælp efter forslagets § 67 a, skal kommunen eller amtskommunen påse, om der er pårørende eller andre, der kan varetage den pågældendes interesser. Kommunen eller amtskommunen skal endvidere være opmærksom på, om der er behov for at bede statsamtet om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Alle tilfælde af magtanvendelse skal registreres og indberettes, jf. forslagets § 109 l, stk. 1, ligesom reglerne i serviceloven om udarbejdelse af planer og om inddragelse af brugeren ud fra dennes forudsætninger finder anvendelse for personer, hvor der iværksættes foranstaltninger efter reglerne i §§ 109 a-109 e, jf. § 109 l, stk. 2.

Endelig gælder de generelle regler i forvaltningsloven om partsrepræsentation i alle sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en offentlig myndighed.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvilken instans der kan træffe beslutning om at iværksætte foranstaltninger efter lovforslagets bestemmelser, fremgår det af § 109 g, at kommunens eller amtskommunens beslutninger efter §§ 109 a, c og d, skal godkendes af det sociale nævn, mens afgørelse om optagelse i særlige botilbud uden samtykke træffes af det sociale nævn, efter indstilling fra kommunen eller amtskommunen, jf. § 109 f. Der henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål 2.

For så vidt angår spørgsmålet om forholdet mellem retssikkerhedsloven og lovforslaget, omfatter retssikkerhedslovens generelle regler om de sociale myndigheders sagsbehandling også behandling af sager efter serviceloven. I §§ 109 i og j er tillige specifikt henvist til retssikkerhedslovens kapitel 9 og 10.